

BESLUT
2013-08-26

Dnr Ö 28-2013

KLAGANDE

Örebro universitet
701 82 Örebro

ÖVERKLAGAT BESLUT

Regionala etikprövningsnämndens i Uppsala, beslut den 5 juni 2013, dnr 2013/217.

SAKEN

Prövning enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor (etikprövningslagen).

Projekttitel: Kunskapsutveckling för ökad samverkan mellan barn- och vuxenvård inom socialtjänsten.

Regionala etikprövningsnämndens beslut

se Bilaga

Det övergripande syftet med den aktuella forskningen är att bidra till kunskap om hur strategier och metoder kan utvecklas och genomföras i socialtjänsten för att förbättra situationen för barn som lever i familjer med missbruk. Ansökan innehåller ett forskningsprogram för en doktorand som avses rekryteras till projektet och består av fem delstudier, av forskargruppen benämnda delstudie 1 - 4, vilka av forskargruppen beskrivs enligt nedan, och syntesstudie utifrån de andra studierna.

- 1) Utveckling av participatorisk forskningsinsats.
- 2) En fallstudie av strukturer för ökad samverkan i kommuner/län.
 1. En fallstudie av processer och resultat av ökad samverkan.
 2. Att synliggöra barnen inom socialtjänsten: ideal och realitet.
 3. Syntesstudien.

Den regionala etikprövningsnämnden har avslagit ansökan och som skäl angivit bl.a. att avsikten med projektet tycks vara att dokumentera och analysera den samverkan mellan barn- och vuxenvården inom socialtjänsten som utvecklats inom SKL:s program om "Kunskap-till-praktik". I ansökan är emellertid syfte och frågeställningar synnerligen oklart formulerade, varför det är svårt att bedöma vilken ny kunskap projektet kan generera och huruvida denna kunskap kan sägas vara till nytta. En databas skall byggas upp, i vilken ingår uppgifter som lämnats av nyckelpersoner inom SKL:s samverkansprogram. Vilka uppgifter som ska finnas i denna databas anges dock inte tydligt, och det är oklart för vilka ändamål den ska användas. Därmed är det också svårt att bedöma nyttan av denna databas. Vidare kritiserade nämnden, beträffande den första delstudien, att de informanter som tillfrågas att lämna uppgifter lockas

att medverka därigenom att de inbjuds att delta som ”medforskare” i projektet. Dessutom riktade nämnden kritik mot hur samtycket avses inhämtas i den fjärde delstudien.

Klaganden har gett ytterligare information om de olika delstudierna i samband med överklagandet, och dessutom dragit tillbaka ansökan beträffande den fjärde delstudien och avser återkomma beträffande denna i en ny ansökan.

Centrala etikprövningsnämndens bedömning

Enligt 6 § etikprövningslagen ska ett godkännande avse ett visst projekt eller en del av ett projekt eller en på annat sätt bestämd forskning. Den ansökan som forskningshuvudmannen skickat in får betraktas som fem var för sig avgränsade forskningsprojekt. Sedan klaganden dragit tillbaka den fjärde delstudien har Centrala etikprövningsnämnden att bedöma enbart de återstående fyra delprojekten.

Forskning som omfattas av etikprövningslagen beskrivs i 3 och 4 §§. Det står klart att den aktuella forskningen inte är av det slag som nämns i 4 §. Av överklagandet framgår att det ”kommer inte att insamlas känsliga personuppgifter inom ramen för delstudie 1-3.” Detsamma får antas gälla för den sammanfattning av delstudierna som benämns syntesstudie. Det medför att forskningen, efter den förändring av denna som forskningshuvudmannen gjorde vid överklagandet och såvitt kan bedömas av vad som anförs i ansökningen och i överklagandet, inte heller omfattas av 3 § etikprövningslagen. Det finns därmed inte förutsättningar för att pröva forskningen enligt denna lag. Ansökningen ska därför avvisas.

Sökanden har – för den händelse forskningsprojektet inte faller inom etikprövningslagens tillämpningsområde – begärt ett rådgivande yttrande. Ärendet ska därför återförvisas till den regionala nämnden.

Centrala etikprövningsnämnden undanröjer den regionala etikprövningsnämndens i Uppsala beslut och avvisar ansökningen om etikgodkännande.

Ärendet återförvisas till den regionala nämnden för behandling av sökandens begäran om ett rådgivande yttrande.

Detta beslut har fattats av Severin Blomstrand, Elisabet Andersson, Kickis Åhré Älgamo, Peter Höglund, Tina Dalianis och Anders Brändström efter föredragning av Peter Höglund. Vid den slutliga handläggningen har dessutom närvarit ersättarna Bengt Gustafsson, Lena Näslund och Kjell Asplund samt chefsjuristen Linda Stridsberg och kanslichefen Anna-Karin Ahlgren.

Centrala etikprövningsnämndens beslut får enligt 37 § etikprövningslagen inte överklagas.

På Centrala etikprövningsnämndens vägnar

Severin Blomstrand

Bilaga

1 av 3

BESLUT
2013-06-05

Dnr 2013/217

SÖKANDE FORSKNINGSHUVUDMAN

Örebro universitet
701 82 Örebro

Forskare som genomför projektet:

Inst. för hälsovetenskap och medicin
Örebro universitet
701 82 Örebro

UPPGIFTER OM FORSKNINGSPROJEKTET ENLIGT ANSÖKAN INKOMMEN TILL NÄMNDEN 2013-05-13

Projektbeskrivning:

Kunskapsutveckling för ökad samverkan mellan barn- och vuxenvård inom socialtjänsten

Regionala etikprövningsnämnden i Uppsala meddelar följande

BESLUT

Nämnden avslår ansökan och godkänner inte den forskning som anges i ansökan.

Skäl

Avsikten med projektet tycks vara att dokumentera och analysera den samverkan mellan barn- och vuxenvård inom socialtjänsten som utvecklats inom SKL:s program om "Kunskap-till-praktik". I fokus för studien står barn som lever i familjer med missbruk, vilka i sin tur löper risk för missbruk och ohälsa.

I ansökan är emellertid syfte och frågeställningar synnerligen oklart formulerade, varför det är svårt att bedöma vilken ny kunskap projektet kan generera och huruvida denna kunskap kan sägas vara till nytta. En databas ska byggas upp, i vilken ingår uppgifter som lämnats av nyckelpersoner inom SKL:s samverkansprogram. Vilka uppgifter som ska finnas i denna databas anges dock inte tydligt, och det är oklart för vilka ändamål den ska användas. Därmed är det också svårt att bedöma nyttan av denna databas.

2013-06-05

Dnr 2013/217

De informanter som tillfrågas att lämna uppgifter till denna databas lockas att medverka därigenom att de inbjuds att delta som "medforskare" i projektet, vilket innebär att de också ska delta i analysarbetet inom samtliga delstudier. De utlovas också att bli "medförfattare i vetenskapliga publikationer". Att på detta sätt förespegla berörda informanter att de skulle vara "medforskare" och till och med få "stöd att utveckla vetenskaplig kompetens" är direkt missvisande och vilseledande. Vetenskaplig kompetens erhålls genom forskarutbildning och inte på något annat sätt.

Från barn och ungdomar kommer att inhämtas känsliga personuppgifter, enbart med passivt samtycke från föräldrarna. Inom projektet kommer sålunda en behandling av känsliga personuppgifter att äga rum, vilket innebär en risk för integritetskränkning av berörda personer. Då syftet och uppläggningsen av projektet är så oklart angivna är det svårt att bedöma vilken nytta det kan medföra. Det framstår emellertid som osannolikt att projektet medför så stor nytta att detta kan uppväga de allvarliga risker för integritetskränkning som föreligger.

BESLUTET FÅR ÖVERKLAGAS

Se bifogad anvisning.

På nämndens vägnar

Erik Göransson
Ordförande

Beslutande: Ledamöter med vetenskaplig kompetens

Carl-Henric Grenholm etik (vetenskaplig sekreterare, föredragande), Bo Lewin sociologi (vetenskaplig sekreterare), Daniela Andrén nationalekonomi, Gunilla Bohlin utvecklingspsykologi, Katarina Elofsson nationalekonomi, Kristina Haglund vårdvetenskap, Staffan Hygge miljöpsykologi, Greta Ågren etologi

Ledamöter som företräder allmänna intressen

Sture Beckman, Barbro Larsson, Lina Nordquist, Maria Patel, Ebba Sverne Arvill

Exp. till:

Forskare:

Forskningshuvudmannens företrädare:

Inst. för hälsovetenskap och medicin, Örebro universitet, 701 82 Örebro